

ENTOMOLOGIA - NEURÒPTERS

Primeres dades sobre els *Neuroptera* del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac (Barcelona, Catalunya)

José Manuel Diéguez Fernández¹ & Sergi Trócoli²

RESUM

S'aporten les primeres citacions de Neuroptera del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac, a partir del material capturat amb paranys de llum.

Paraules clau: Neuroptera, Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac, paranys de llum, primeres citacions.

SUMMARY

First information about the Neuroptera from the Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac Natural Park.

The first records of Neuroptera from the Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac Natural Park are provided, based on the material captured with light traps.

Keywords: Neuroptera, Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac Natural Park, light traps, first records.

¹Museu de Ciències Naturals de Barcelona. Col·lecció d'artropodes. Passeig Picasso s/n, 08003 Barcelona. E-mail: dieguezm1@gmail.com

²Museu de Ciències Naturals de Barcelona. Col·lecció d'artropodes. Passeig Picasso s/n, 08003 Barcelona. E-mail: sergitrocoli@gmail.com

1. INTRODUCCIÓ

L'ordre dels Neuroptera o Planipennia formen, juntament amb els Megaloptera i els Raphidioptera, el superordre dels Neuropterida.

Són un dels grups coneguts d'insectes més antics i primitius, propers als Coleoptera+Strepsiptera. Majoritàriament depredadors, la característica principal dels Neuroptera és l'especialització de les peces bucals de les larves (MONTSERRAT, 2022).

Dins d'un estudi realitzat pel segon dels autors sobre els coleòpters del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac, amb l'objectiu de realitzar un catàleg dels coleòpters del Parc, es va procedir a la instal·lació de paranys de llum, en els quals van ser capturades diverses espècies de Neuroptera.

Les zones del parc estudiades han estat els camps adjacents a la masia de les Refardes, amb predominància de *Pinus nigra* subsp. *salzmannii*, *Pinus sylvestris* i exemplars aïllats de *Pinus pinea*, de manera menys comuna, es troben exemplars vells de *Quercus ilex*. L'altra àrea prospectada és el Pantà de la Vall, amb predominància de *Quercus ilex*, encara que també s'observen *Pinus* sp. de manera aïllada. Aquestes àrees es troben situades a l'extrem nord-est dins del Parc Natural, a la comarca del Bages.

2. MATERIAL I MÈTODES

Els paranys de llum utilitzats han estat de dos tipus: fluorescents de llum ultraviolada, alimentats per una petita bateria de 12 volts, i bombetes de vapor de mercuri de diferent potència (de 250 a 500 W) alimentades per un generador de benzina. Els paranys s'instal·laven al crepuscle i es retiraven aproximadament a mitjanit.

El material ha estat determinat pel primer dels autors; per a la seva identificació van ser consultades les claus aportades a la monografia dels Neuropterida de la Península Ibèrica i Balears (MONTSERRAT, 2022). El material roman dipositat a la col·lecció del Museu de Ciències Naturals de Barcelona.

3. RESULTATS

Ascalaphidae

Bubopsis agrionoides (Rambur, 1838) (figura 1)

Distribuït pel Mediterrani occidental. A la Península Ibèrica es troba principalment en zones de marcada influència mediterrània, on sol ser més freqüent a regions litorals o properes (MONTSERRAT, 2022).

Indicat a la província de Barcelona, del Montseny (NAVÀS, 1900; NAVÀS,

1924), Santa Margarita de Montbui (REQUENA, 1995), Orpí i Vallirana (PÉREZ DE GREGORIO et al. 2019).
Material estudiat:
Les Refardes, Mura (Bages) 9-VII-2021,
1 ex.
Nou per al Parc.

Figura 1: *Bubopsis agrionoides* (Rambur, 1838)

Chrysopidae

Italochrysa italica (Rossi, 1790)

Element holomediterrani. Es troba en medis mediterranis oberts i assolellats. Diposita els ous a les escorces dels arbres propers a formiguers de *Crematogaster scutellaris* (Olivier, 1791), a l'interior dels quals les larves s'alimenten exclusivament sobre les larves i pupes de les formigues (MONTSERRAT, 2022).

Mencionat a la província de Barcelona, Santa Margarita de Montbui (REQUENA, 1985), Montserrat (NAVÀS, 1924; MONTSERRAT, 1986), Cabriels

(MONTSERRAT et al. 2014). Primera citació per al Parc.

Material estudiat:

Les Refardes, Mura (Bages) 23-VII-2021, 1 ex., 9-VII-2022, 5 ex.

Mantispidae

Mantispa styriaca (Poda, 1761)

Distribuït per Europa central i meridional, nord d'Àfrica i oest i centre d'Àsia. Es troba en zones assolellades, on l'adult, molt semblant a una mantis, depreda a l'aguait petits insectes voladors. En canvi les larves cerquen ara-

nyes, principalment *Lycosidae*, en els sacs ovigers de les quals es desenvolupen. És l'espècie de Mantispid més estesa i freqüent a la Península Ibèrica (MONTSERRAT, 2022).

A la província de Barcelona ha estat esmentat al Montseny (NAVÀS, 1900; NAVÀS, 1924), Montserrat (NAVÀS, 1905), Sarrià, Tona (NAVÀS, 1919), Sarrià, Moià, Castellterçol (NAVÀS, 1924), Calella, Gualba, Rubí i Les Planes (MONTSERRAT, 2014). Nou per al Parc.

Material estudiat:

Les Refardes, Mura (Bages) 23-VII-2021, 2 ex.

Myrmeleontidae

Distoleon tetragrammicus (Fabricius, 1798) (figura 2)

Espècie holomediterrània expansiva. Coneguda de tota la Península Ibèrica. Es troba en medis boscosos i arbrats, de maig a agost (MONTSERRAT, 2022).

Mencionat a Sarrià, Montseny (NAVÀS, 1924), Cabriels, Gelida, Montseny i Sant Marçal, (MONTSERRAT I ACEVEDO, 2011) a la província de Barcelona. Primera citació per al Parc.

Material estudiat:

Pantà de la Vall, Mura (Bages) 25-VI-2022, 1 ex. Les Refardes, Mura (Bages) 9-VII-2022, 2 ex.

Figura 2: *Distoleon tetragrammicus* (Fabricius, 1798)

3. AGRAÏMENTS

A Vicenç Bros, Angel Miño, Daniel Pons i tot el personal del Parc Natu-

ral de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac.

6. BIBLIOGRAFIA

- MONSERRAT, V. J. (1986). *Sobre los Neurópteros ibéricos (IV)* (Neur.). Boletín de la Asociación española de Entomología, 10: 95-105.
- MONTSERRAT V. (2014). *Los mantíspidos de la Península Ibérica y Baleares (Insecta, Neuropterida, Neuroptera, Mantispidae)*. Graellsia 70(2): 1-52.
- MONTSERRAT V. (2022). *Los Neuropterida de la Península Ibérica y Baleares*. Monografías SEA 16. Sociedad Entomológica Aragonesa. Zaragoza.
- MONTSERRAT, V. & ACEVEDO F. (2011). *Nuevos datos sobre las hormigas león de la Península Ibérica (Insecta: Neuroptera: Myrmeleontidae)*. Heteropterus Revista de Entomología 11(1): 123-136.
- MONTSERRAT, V.; ACEVEDO, F. & PANTALEONI RA. (2014). *Nuevos datos sobre algunas especies de crisópidos de la Península Ibérica, Islas Baleares e Islas Canarias (Insecta, Neuroptera, Chrysopidae)*. Graellsia 70(1): 1-39.
- NAVÁS L. (1900). *Notas entomológicas. III. Neurópteros del Montseny (Barcelona)*. Actas de la Sociedad Española de Historia Natural, 29: 92-96.
- NAVÁS L. (1905). *Notas neuropterológicas. VI. Neurópteros de Montserrat*. Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural, 5: 11-21.
- NAVÁS L. (1919). *Excursiones entomológicas por Cataluña durante el verano de 1918*. Memorias R. Academia Ciencias Barcelona, 15: 181-214.
- NAVÁS L. (1924). *Fauna de Catalunya. Entomologia de Catalunya. Neuròpters. Fascicle I. Neuròpters Propis*. Publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans, seccio de Ciències, Barcelona. 270 pp.
- PÉREZ DE GREGORIO, J.J.; ROMAÑA, I. & RONDÓS M. (2019). *Notes sobre els Ascalaphidae de Catalunya, 5*. Revue de l'Association Roussillonnaise d'Entomologie, 28(1): 1-5.
- REQUENA E. (1995). *Dades per al coneixement de la fauna lepidopterològica nocturna de la comarca de l'Anoia. El massís de la Tossa de Montbui (Lepidoptera: Heterocera)*. Miscel·lania Aqualatensia, 7 : 299-335.